

Ոչ մի նշանաւոր երեւոյթ չէր կորցնում իր հետքը քուրդի կեանքի մէջ. ժողովրդական ոգին իր տաղերով կամ փառաբանում էր մէկի քաջագործութիւնը, կամ պարսաւում էր միւսի թուլասրտութիւնը: Ծածկոտեցաւ մէկը թշնամուց կամ խոյս տոտեց նա կռոի դաշտից, միւս օր կանայքը եւ աղջիկները յօրինում էին նրա մասին զանազան կծու պարսաւներ, եւ երգը արագ թռչում էր ամեն երեխայի, ամեն չափահասի բերանից:

Թուրը, մի ջուխտ ատրճանակ, վահանը եւ նիզակը քրդի մարմնի անդամներն են, որոնք միշտ մնում են նրանից անբաժան. հրացանը նա գործ է ածում մեծ կռիւների մէջ: Թամբած ձին, որ միշտ պատրաստ է նրա չադրի առջեւ, քրդի հաւատարիմ ընկերն է. նրան սիրում է տերը աւելի, քան իր կնոջից, աւելի, քան իր որդիներից: Զուրդը իր չադրի մէջ հիւրասեր էր որպէս Աբրահամ, բայց նա չի խնայելու կողոպտել նոյն հիւրին, եթէ նա կը հանդիպէր մէկ մղոն հեռու իր չադրից: Արեան վրեժխնդրութիւնը, որպէս ամեն կիսավայրենի ցեղերի մէջ, նոյնպէս քրդի մէջ, անցնում է սերնդից սերունդ: Սպանոածը հանգիստ չէ իր գերեզմանի մէջ, քանի որ նրա արեան փոխարէնը չէր առնուել սպանողից կամ նրա մօտ ազգականներից: Սպանողը այն ժամանակ միայն ազատ է մնում վրեժխնդրութիւնից, երբ գնում էր իր ոսոխի տունը, իր սուրը գցում է նրա ոտքի տակ եւ ներողութիւն է խնդրում: Բայց հազիւ կը գտնուէր մի քուրդ, որ խոնարհուէր միւս այն աստիճան ստորութեան: Զուրդը քիւսախնդր է եւ ոխերիմ. նա միւսչեւ մահ չէ մոռանում վիրաւորանքը կամ անպատոհութիւնը, քանի որ դեռ լիակատար բաւականութիւն չէր ստացել: Նա միեւնոյն ժամանակ շատ հանգամանքներում – հպարտ է եւ ազնիւ: Զուրդը դադարեցնում է իր կռիւը, երբ հակառակ կողմից միջամտութիւն են գործում կանայք: Նա իրան չէ ստորացնում, պատերազմելով իրանից թոյլ արարածների հետ. թէեւ քրդի կինը կռոի ասպարեզում նոյնքան կատարի է եւ քաջասիրտ, որքան իր ամուսինը:

Կրկին անգամ ամուսնանալը, մեռած կամ սպանոած տղամարդից յետոյ, քուրդ կնոջ համար համարում է նախատինք: Նա մնում է միշտ այրի, մխիթարում է իրան այն քաղցր յիշողութիւններով, թէ իր այրը մի «լաւ աւագակ» էր, թէ նա մնաց միշտ մաքուր երկչոտութեան արատից, թէ նա երբեք իր թիկունքը չդարձրուց թշնամու դէմ, թէ նա սիրում էր իր ամուսնին, որքան սիրում էր իր արաբական նժոյգին, եւ երբեք նրա սիրտը չգրաւեց ամենագեղեցիկը իր ցեղի աղջիկներից: Եւ մայրն երեխայութիւնից պատմում էր իր զաւակներին հօր գործքերը, խրատում էր հետեւող լինել նրան եւ կրկին բարձրացնել հանգուցեալի յիշատակը խոր գերեզմանից: